

Median tulkinta ja arviointi

Mitä ovat media ja medialukutaito?

Yleisnimitys "media" kattaa monia asioita. Mediavälineitä ovat sekä perinteiset joukkotiedotusvälineet, kuten sanomalehdet, televisio ja radio että uudet digitaaliset välineet, kuten läppärit, tablettitietokoneet ja älypuhelimet. Kaikki viestit, joita mediavälineillä tuotetaan, käytetään ja välitetään ovat mediasisältöjä. Niitä voivat olla esimerkiksi tekstiviestit, elokuvat, valokuvat, pelit ja uutiset. Median toimialalla taas tarkoitetaan organisaatioita, instituutioita tai tahoja, jotka tuottavat ja välittävät mediasisältöjä, esimerkiksi uutistointuksia tai lehtikustantamoja. Media muodostaa myös ympäristöjä, joissa ihmiset voivat toimia, kuten sosiaalisen median palvelut.

Medialukutaidolla tarkoitetaan taitoa käyttää, lukea, ymmärtää, tulkita, ja arvioida kriittisesti erilaisia mediasisältöjä. Medialukutaito käsittää myös taidon tuottaa mediasisältöjä itse erilaisiin tarkoituksiin ja viestiä median kautta. Medialukutaitoa on niin ikään taito käyttää mediavälineitä ja toimia turvallisesti ja vastuullisesti median parissa.

Mediasisältöjen tulkinta

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Tutustutaan mediaan ja erilaisiin kuvaa, liikkuvaa kuvaa ja ääntä sekä näiden yhdistelmiä sisältäviin mediasisältöihin: tarkastellaan lehtien ja kirjojen kuvia, katsotaan videoita, pelataan digitaalisia pelejä ja kuunnellaan äänikirjoja.

Opetellaan ymmärtämään, että osa median esittämistä asioista on totta ja osa kuvitteellisia ja että mediasisällöt ovat ihmisten tekemiä. Hahmotetaan eroa esimerkiksi ottamalla ja muokkaamalla valokuvia itse.

Eläydytään mediasisältöihin ja rohkaistaan lapsia kertomaan näkemästään ja kuulemastaan sekä mediasisältöjen herättämistä tunteista monipuolisia ilmaisukeinoja käyttäen.

Elämysmatkoja median tarinoihin

Lapsille tarjotaan monipuolisia kokemuksia median tarinoiden parissa. Yhdessä eläytyen tutkitaan elokuvien, kirjojen, ja digitaalisten pelien kuva- ja äänimaailmaa ja tapahtumia. Tarinoiden käsitteleminen ja kertominen yhdessä uudelleen lapsille luontevin, monipuolisin ilmaisutavoin tukee niiden ymmärtämistä. Samalla rohkaistaan lapsia omiin havaintoihin ja tulkintoihin.

- Rakentakaa tarinan maailmaa tai dramatisoikaa, leikkikää tai piirtäkää tapahtumia ja hahmoja lasten omien ideoiden ja aloitteiden mukaan. Lapsia rohkaistaan myös vapaaseen leikkiin mediasta saatujen kimmokkeiden pohjalta.
-
- Sisältöjen tutkimisen ohella lapsia rohkaistaan oman mediakokemuksensa tarkasteluun. Millaisia tunteita median parissa heräsi? Mikä nauratti? Tuliko jostain asiasta surullinen olo? Millaiset tapahtumat, äänet tai hahmot tuntuivat jännittäviltä?

Median vaikutusten ymmärtäminen

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Tarkastellaan yhdessä lasten kanssa, miten media näkyy ja vaikuttaa lasten arjessa, kuten leikeissä ja elinympäristössä.

Käsitellään median hahmojen piirteisiin ja toimintatapoihin samaistumista leikkien kautta.

Tutkitaan yhdessä mainoksia ja jutellaan haluamisen, tarvitsemisen ja ostamisen erosta.

Mainosten jäljillä

Lasten mediamaisemaan kuuluvat myös mainokset. Lasten kanssa pohditaan, mitä mainokset ovat ja miksi mainoksia on olemassa. Yleensä mainosten tavoite on saada haluamaan tai ostamaan jotain uutta.

- Tarkastellaan mainoksia ympäristössä: kuinka paljon, missä ja millaisissa tilanteissa mainoksia näkyy tai kuuluu?
- Mainonta ohjaa ja houkuttelee tietynlaisiin kulutustottumuksiin, ja lasten kanssa on tärkeää pohtia, mitä elämässä oikeasti tarvitaan. Tarvitseeko aina saada uusia asioita ja mihin jatkuva uusien tuotteiden ostaminen voi johtaa kotona tai ympäristön kannalta?
- On paljon mukavia asioita, joita ei voi tai tarvitse ostaa. Piirtäkää tai ottakaa kuvia keksimistänne asioista.
- Tehkää omia mainoksia valitsemallanne tekniikalla, esimerkiksi videona, äänitteenä tai kollaasiaskarteluna lehtileikkeitä hyödyntäen. Keskustelkaa yhdessä, millaiset asiat tekevät mainoksesta kiinnostavan tai tylsän, ja milloin mainoksesta voi olla hyötyä tai harmia.
- Valitkaa mainosten aiheiksi myös asioita, jotka tuottavat iloa, mutta joita ei voi ostaa. Keksikää esimerkiksi mainos omalle ryhmälle.

Media tietolähteenä

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Opetellaan käyttämään mediaa tiedon hankinnassa ja jäsentämisessä. Tutkitaan yhdessä ympäristöä ja maailmaa esimerkiksi valokuvaamalla tai etsimällä mediasisällöistä tietoa lapsia kiinnostavista kysymyksistä.

Rohkaistaan lapsia suhtautumaan uteliaasti mediasisältöihin. Opetellaan samalla kriittisyyttä: ohjataan lapsia kysymään näkemästään ja kuulemastaan.

Villit valokuvat – satua vai totta?

Osa median välittämistä sisällöistä on faktaa, osa fiktiota, ja tätä eroa lasten kanssa opetellaan. Sadun ja toden eroa voidaan hahmottaa paitsi valmiita mediasisältöjä arvioimalla myös omien kokeilujen kautta.

Kiinnitetään tietoista huomiota valokuvan todenmukaisuuteen ja luotettavuuteen. Yhdessä ihmetellään, kuinka kuvaajan valinnat vaikuttavat siihen, millaisen käsityksen kuvattavasta kohteesta saa, ja kuinka kuvaa voi muokata. Esimerkiksi vihreän kankaan (green screen) tekniikan avulla kuviin voidaan lisätä mielikuvituksellisia taustoja ja lapsille voidaan näin havainnollistaa, kuinka elokuva- tai mainosnäyttelijät voivat esiintyä mitä erikoisemmissa ympäristöissä.

- Ottakaa valokuvia yhdessä lasten kanssa. Havainnoikaa, miten asiat näyttävät erilaisilta, kun kuvia otetaan eri perspektiiveistä, eri etäisyyksiltä tai kun niitä rajataan. Millainen kuva on milloinkin hyödyllisin tiedon välittämisen kannalta?
- Hassutelkaa kuvilla. Katsojaa voi harhauttaa näppärillä trikkikuvilla. Esimerkiksi ottamalla lapsesta kuva nelinkontin lattialla ja kääntämällä kuva 180 astetta luodaan vaikutelma katosta roikkuvasta lapsesta. Kuvattavien kohteiden välistä etäisyyttä hyödyntäen tornitalo voidaan saada “mahtumaan” lapsen sormien väliin. Ihmetelkää kuvia ja jutelkaa, kertovatko valokuvat aina totuuden.

Minä median käyttäjänä

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Keskustellaan yhdessä lasten mediankäytöstä perheissä: mediasisällöistä, niiden parissa vietetystä ajasta ja kokemuksista.

Käsitellään lasten omia mielenkiinnon kohteita mediassa leikkien ja luovan ilmaisen keinoin.

Tuetaan lasten mediasuhteen rakentumista rohkaisemalla lapsia monipuolisesti erilaisten mediasisältöjen pariin.

Mukavia mediakokemuksia

Lapsen myönteisen ja yksilöllisen mediasuhteen rakentumista tuetaan monin tavoin. Tarjotaan mahdollisuuksia monipuoliseen kokemiseen median parissa ja kuunnellaan ja arvostetaan lapsen omia kokemuksia. Kiinnitetään yhdessä huomiota varhaiskasvatuksessa käytettävään mediaan ja kuunnellaan sekä mahdollisuuksien mukaan toteutetaan lasten toiveita.

- Jutelkaa arkisten toimien lomassa siitä, millaiset mediavälineet ja -sisällöt kuuluvat lasten elämään: millaisia elokuvia lapset ovat katsoneet, entä ohjelmia? Luetaanko tai kuunnellaanko kotona yhdessä kirjoja, selaillaanko lehtiä tai kuunnellaanko musiikkia? Entä millaisia pelejä lapset pelaavat?
- Pysähtykää lasten omien mediasuosikkien äärelle. Mistä lapset pitävät niissä? Seikkaileeko tarinoissa kivoja hahmoja tai ovatko tapahtumat jännittäviä? Voiko suosikkimediasta oppia jotain uutta? Ollaanko median äärellä yhdessä toisten kanssa ja millaisia mukavia hetkiä mediankäyttöön liittyy? Tehkää suosikit näkyviksi esimerkiksi työstämällä kuvakollaasi eri tekniikoita käyttämällä tai kokoamalla suosikkikansio lasten tuottamista piirustuksista ja kerronnasta.

Median tuottaminen

Luova ilmaisu

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Tuetaan lasten sanallista, kuvallista ja kehoallista ilmaisua median tuottamisen parissa monipuolisilla keinoin.

Ideoidaan ja tuotetaan kokeilevasti erilaisia mediasisältöjä, kuten digitarinoita, äänitallenteita tai piirroksia.

Leikitään yhdessä median tuottamiseen liittyviä leikkejä. Tehdään esimerkiksi reportaasi arjen tapahtumista.

Tutustutaan erilaisiin mediavälineisiin sekä digitaalisiin sovelluksiin ja ohjelmiin, ihmetellään yhdessä ja käytetään niitä leikinomaisesti ja kokeillen sisältöjen tuottamisessa.

Osallistutaan median tuottamisen eri vaiheisiin: yhteiseen ideointiin, luovaan toteuttamiseen ja tuotoksen arvostavaan tarkastelemiseen.

Animaation alkeet

Animaation avulla lasten kanssa tutkitaan, miten liike luodaan kuva kuvalta. Animaatio on monille lapsille tuttu mediamuoto ja sen tekeminen itse auttaa ymmärtämään paremmin myös koettua viihdemediaa. Animaatio sopii erilaisten lapsia kiinnostavien teemojen käsittelyyn ja sen avulla voi tutkia erilaisia ilmiöitä.

Stop motion -animaatio on helppo menetelmä päästä alkuun animaation tekemisessä. Sitä varten on myös useita sovelluksia älylaitteille. Kuvattavaa kohdetta liikutetaan hieman kerrallaan, ja yhdistettynä kuvat luovat illuusion liikkeestä. Tarinaan voi lisätä äänitehosteita, puhutun ääniraidan tai välitekstejä vanhojen mykkäelokuvien malliin.

- Kokeilkaa tehdä animaatio omalla keholla. Piksillaatio on stop motion -animaation muoto, jossa omaa kehoa liikutellaan nuken tavoin niin, että joka kuvassa ollaan vähän eri asennossa. Piksillaation tekeminen kehittää motorisia taitoja ja kehon tuntemusta.
- Pala-animaatiossa animaatiohahmo on itse askarreltu "paperinukke", jota liikutetaan taustaa vasten. Animoinnilla voi myös luoda illuusion elottomien materiaalien, kuten lelujen, muovailuvahan tai puista pudonneiden lehtien aktiivisesta toiminnasta.
- Muutosta voi tutkia stop motion -animaation avulla esimerkiksi kuvaamalla tasaisin väliajoin jääpalan sulamista tai kevään etenemistä tietyssä kohdassa pihaa.
- Animaatiota yhdessä tehdessä rooleja vaihdellaan kuvaamisessa ja kuvattavana olemisessa tai hahmojen liikuttelussa. Näin lapsille syntyy kokemuksia median tekemisestä eri rooleissa.

Vaikuttaminen

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Keskustellaan lasten oikeuksista ja mahdollisuuksista vaikuttaa yhteisiin asioihin. Rohkaistaan lapsia kertomaan ajatuksiaan yhteisessä ideoinnissa ja päätöksenteossa. Käytetään mediaa apuna.

Osallistetaan lapsia pedagogisessa dokumentoinnissa niin sisällön kuin esitystavan valinnassa ja yhteisessä tuottamisessa.

Meidän ryhmän säännöt

Lapset pääsevät itse vaikuttamaan yhteisiin asioihin median avulla. Mediaa käytetään apuna lasten ajatusten ilmaisemisessa ja näkyväksi tekemisessä. Mediavälineitä voi hyödyntää suunniteltaessa ja koottaessa esimerkiksi ideoita ja toiveita median käytöstä. Mediaa voi käyttää apuna myös kaikkia koskevien sääntöjen laatimisessa ja kokoamisessa.

- Laatikaa yhdessä säännöt ryhmälle. Keskustelkaa, millaisia yhteisiä sääntöjä pitää olla, jotta jokaisella on hyvä olla. Sopikaa säännöt myös median käytöstä päivän aikana. Mitä on huomioitava kuvia tai videoita otettaessa ja kuinka toimitaan pelivuoroja jaettaessa ja niitä odotettaessa?
- Päätäkää, millaiseen muotoon säännöt koostetaan ja mihin ne laitetaan kaikkien ulottuville. Tehdäänkö säännöistä juliste seinälle? Sanotaanko säännöt ääneen ja nauhoitetaan ne? Voisiko säännöt kertoa kuvasarjalla ja koota ne digitarinan muotoon? Lapset voivat myös kuvata erilaisia tilanteita, joissa sääntöjä erityisesti tarvitaan. Mediaesitykseksi tallentuneiden sääntöjen pariin on helppo palata.

Tiedon välittäminen

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Tutkitaan ja ihmetellään yhdessä kuvitteellisten ja todennukaisten mediasisältöjen tuottamista esimerkiksi kuvia ottamalla ja muokkaamalla.

Osallistetaan lapsia tiedon kertomisessa ja välittämisessä, kuten tapahtumista tiedottamisessa arjessa.

Meidän uutiset

Varhaiskasvatuksessa tietoa rakennetaan ja välitetään arjessa kaiken aikaa ja se on osa normaalia toimintaa. Lapset tuottavat päivittäin rikasta ja elävää tietoa kokemuksistaan, tunteistaan ja ympäristöstään. Varhaiskasvatuksessa mediaa opetellaan käyttämään tiedon tuottamisessa, koostamisessa ja välittämisessä.

- Tutustukaa yhdessä lapsille sopiviin ja heitä kiinnostaviin uutisjuttuihin. Keskustelkaa yhdessä, mitä uutiset ovat, mikä niiden tarkoitus on ja missä lapset ovat törmänneet uutisiin. Millainen uutislähetys on ja mitä siinä tapahtuu?
- Tehkää omia uutisia lasten itse valitsemista arkisista tai kuvitteellisista aiheista. Myös koteihin menevän tiedotteen voi laatia yhdessä lasten kanssa uutisen muotoon.
- Uutisten tekemistä voi harjoitella monessa eri mediamuodossa; ryhmässä voidaan tuottaa esimerkiksi paperilehti, tai äänitetty, videoitu tai näytelty uutislähetys. Samalla voi pohtia, miten eri medioihin tehtävät uutiset eroavat toisistaan.

Minä median tuottajana

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Tuetaan lasten myönteistä käsitystä itsestä median tuottajina. Rohkaistaan lapsia tekemään mediasisältöjä leikillisesti ja kokeilevasti. Arvostetaan tuotoksia.

Rohkaistaan lapsia omiin aloitteisiin median tuottamisessa. Leikitään yhdessä sarjojen, pelien, videoiden ja elokuvien tapahtumia. Huomioidaan lasten erilaisia mielenkiinnon kohteita.

Ideat peliin!

Lapsen suhde mediaan rakentuu monipuolisissa mahdollisuuksissa tehdä mediasisältöjä leikinomaisesti ja kokeillen. Omat mediakokemukset, esimerkiksi pelien parissa, ovat hyviä inspiraation lähteitä omille tuotoksille.

- Tutkikaa yhdessä erilaisia pelejä. Mitä pelejä varhaiskasvatuksessa voi pelata joko perinteisesti tai digitaalisilla laitteilla? Millaisia erilaisia pelejä on olemassa, ja mitä pelejä lapset ovat pelanneet? Millaisista peleistä lapset tykkäävät? Mistä tietää, että peli on sopiva lapsille?
- Pelatkaa yhdessä ja opetelkaa pelien sääntöjä. Mitä eri peleissä on tarkoitus tehdä? Entä millaisia hahmoja peleissä seikkailee ja millaisia maailmoja niissä on? Jutelkaa, mikä pelaamisessa on hauskaa tai jännittävää ja mitä pelatessa voi oppia.
- Joskus peleissä voi syntyä ristiriitajakin, esimerkiksi, jos sääntöjä muutellaan niistä yhteisesti sopimatta. Sääntöjen muuttaminen vaatii luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisukykyä. Näitä taitoja voi harjoitella myös ihan uutta, omaa peliä laatiessa.
- Suunnitelkaa ja tehkää oma peli. Pelejä voi tehdä monella tapaa. Omia pelejä voi esimerkiksi piirtää, saduttaa, leikkiä, rakentaa temppuradoiksi tai askarrella valmiiksi pelattaviksi lauta- tai korttipeleiksi.
- Jos lapset ovat vasta tutustumassa yksinkertaisiin sääntöpeleihin, oma peli voi olla helppo muunnelma tutusta pelistä. Voidaan esimerkiksi askarrella omat pelinappulat ja käyttää niitä tutussa lautapelissä tai tehdä lasten kuvista ja piirroksista muistipeli. Peliin voi myös suunnitella hahmot tai tarinan. Millaisia hahmoja pelissä on, ja millaisia tehtäviä niillä on?
- Kun pelaaminen ja sääntöjen käsite on lapsille jo tutumpi, voi yhdessä miettiä, mitä pelissä on tarkoitus tehdä ja millaiset säännöt omassa pelissä voisi olla. Laatikaa säännöt ja testatkaa niitä.

Toiminta mediaympäristöissä

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on noudatettava lasten suojelemiseksi asetettua kuvaohjelmanlakia. Jos ohjelma, elokuva tai digitaalinen peli on ikärajalukiteltu, käytetään vain S-, T- tai 3-merkittyjä eli kaikenikäisille sallittuja kuvaohjelmia.

Lisätietoa ikärajoista löydät KAVIn sivuilta: kavi.fi/ikarajat.

Turvallisuus

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Keskustellaan yhdessä siitä, että omaa yksityisyyttään ja kehoaan on oikeus suojata. Kerrotaan, että lapselta on kysyttävä lupa otettaessa ja esitettäessä lapsesta kuvia tai videoita.

Opetellaan turvallista mediankäyttöä: mediankäytöstä sovitaan aikuisen kanssa ja lapsia ohjataan turvaamaan aina aikuiseen.

Keskustellaan lasten kanssa siitä, että osa mediasisällöistä on lapsille sopivia, osa ei. Tuodaan esille ikärajat ja niiden suojeleva tarkoitus. Keskustellaan lasten ja huoltajien kanssa lasten turvallisesta mediankäytöstä.

Arvokkaat kehot ja kuvat

Mediaympäristöihin ja mediankäyttöön liittyvät oikeudet kuuluvat jo ihan pienimmillekin. Lapsella on oikeus suojata omaa kehoaan ja yksityisyyttään. Varhaiskasvatuksessa edistetään ymmärrystä oman kehon arvokkuudesta ja ainutlaatuisuudesta ja mahdollisuuksista vaikuttaa itseä koskeviin mediasisältöihin.

- Ottakaa tavaksi kysyä huoltajien myöntämien kuvauslupien lisäksi aina lapsilta itseltään lupa, kun lapsia kuvataan tai videoidaan. Kertokaa, mitä tarkoitusta varten kuvataan ja ketkä kuvan voivat nähdä. Lasten voi myös itse antaa ottaa tai valita esimerkiksi ryhmän seinällä tai sosiaalisen median kanavalla julkaistava kuva. Kuvien ottaminen voi vahvistaa lapsen kokonaisvaltaista kokemusta itsestään arvokkaana ja ainutlaatuisena yksilönä.
- Kun lapset opettelevat itse kuvaamaan tai videoimaan laitteilla, on hyvä harjoitella kunnioittavaa kuvaamista ryhmän kanssa. Ohjatkaa lapsia kysymään aina kuvattavilta lupa ja kertokaa, ettei toisia saa kuvata salaa. Kuvattavalle tulee tarjota tilaisuus myös itse päättää, miten haluaa tulla tai olla tulematta kuvatuksi sekä kertoa, mikä kuvista on hänelle mieluisin.

Vastuullisuus

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Opetellaan käsittelemään mediavälineitä vastuullisesti.

Opetellaan, mikä tekijänoikeus on: jokaisella on oikeus päättää tekemänsä työn käyttämisestä. Näytetään esimerkkiä, miten töitä tulee kohdella: laitetaan nimi lapsen omiin töihin ja pyydetään lupa työn jakamiseen. Ollaan tietoisia tekijänoikeuksien merkityksestä toiminnassa.

Mediavälineet yhteisenä ilona

Mediavälineitä on mukava käyttää, kun ne toimivat. Opetellaan yhdessä pitämään huolta yhteisistä medialaitteista ja käyttämään niitä tarkoituksenmukaisesti.

- Tunnistakaa ja nimetkää erilaisia medialaitteita, jotka ovat käytössä perheiden tai varhaiskasvatuksen arjessa. Jutelkaa, miten yhteisistä laitteista pidetään hyvää huolta ja miksi se on tärkeää. Tarkastellaan kaukosäädintä tai tablettia. Millaista olisi käyttää säädintä, josta puuttuisi nappeja tai kuvata tabletilla, jonka ruutu olisi rikki?
- Samalla voidaan jutella, miten medialaitteista huolehditaan lasten kotona: miten välineitä käsitellään kauniisti, ja missä laitteita säilytetään käytön jälkeen? Mitä laitteita lapset osaavat ja saavat käsitellä itse, entä mitä välineitä käytetään yhdessä aikuisen kanssa?
- Jutelkaa, mitä kaikkea mukavaa laitteilla voi tehdä. Sopikaa, millaisiin tarkoituksiin niitä saa käyttää. Miten laitteita käytettäessä otetaan toiset huomioon esimerkiksi kuvatessa tai pelatessa?

Hyvinvointi

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Rohkaistaan lapsia kertomaan median parissa syntyneistä kokemuksistaan ja tunteistaan monipuolisin ilmaisukeinoin.

Tarkastellaan mediaa osana lasten arkea toiminnallisilla menetelmin.

Mediasadutus

Lapsia rohkaistaan kertomaan omista mediakokemuksistaan lapsille mielekkäin ilmaisukeinoin. Kiinnostus lasten myönteisiä mediakokemuksia kohtaan kertoo lapselle siitä, että tämän mielenkiinnon kohteet ovat arvokkaita. Kun lapset rohkaistuvat kertomaan myönteisistä kokemuksistaan myös epämiellyttävien ja hämmästyttävien mediakokemusten sanoittaminen on helpompaa.

- Soveltakaa sadutuksen menetelmää media-aiheisten tarinoiden tekemiseen. Sadun aiheeksi otetaan jokin lapselle tärkeä mediasisältö tai kokemus. Lasta pyydetään kertomaan tarina lempiohjelmasta, pelistä tai muusta itselle tärkeästä mediasta. Apuna voi käyttää myös lelua tai kuvaa. Tarina kirjataan ylös, kuten se kerrotaan. Sadutushetkessä syntynyt tarina luetaan lopuksi sen kertojalle ääneen ja kysytään, haluaako kertoja korjata tai lisätä jotakin.
- Lähettäkää mediasadutukset tervehdyksinä toiselle lapsiryhmälle esimerkiksi kirjoitettuna kirjeenä tai ääneen luettuna tallenteena, äänikirjana. Sadutuksen voi käydä myös esittämässä tai kutsua muut vierailulle oman ryhmän mediasatujen näyttelyyn. On tärkeää kysyä lapsilta lupa sadutuksen esittämiseen tai lähettämiseen. Jos lapsille sopii, sadutukset voi välittää myös kotien iloksi tai esittää esimerkiksi vanhempainillalla.
- Jatkaakaa lasten keksimien satujen parissa hyödyntämällä niitä aiheina taidetta tehtäessä. Kootkaa lasten tuotokset ja sadutukset näyttelyksi.

Hyvä vuorovaikutus

Hyvä pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa

Ohjataan lapsia ystävällisyyteen ja toisten huomioon ottamiseen arkisissa tilanteissa. Ohjataan huomaamaan omien sanojen, eleiden ja toiminnan vaikutus toisiin.

Opetellaan ja sanoitetaan viestintää ja siihen liittyviä teemoja. Havainnoidaan yhdessä arjen viestintätilanteita. Harjoitellaan viestintää esimerkiksi leikeissä.

Kahnauksista kaveruuteen

Toisten huomioimista, yhdessä toimimista ja vuorovaikutusta harjoitellaan arkisissa tilanteissa. Opetellaan, ettei toisia saa loukata, ja pitää kertoa, jos toisen sanat, teot tai yhteinen leikki eivät tunnu mukavilta. Arjessa opetellut kaveruuden ja toisten huomioimisen taidot luovat pohjaa hyvälle vuorovaikutukselle myös muissa viestintätilanteissa, kuten esimerkiksi mediavälitteisessä viestinnässä.

- Kiinnittäkää tietoista huomiota hyvään käytökseen mediankäyttötilanteissa. Aikuinen on aina tarvittaessa lasten tukena ohjaamassa oikeanlaiseen toimintaan. Jutelkaa, millaista on mukava toiminta ja yhdessäolo kavereiden kesken. Millaiset kavereiden sanat, ilmeet ja eleet tuntuvat mukavilta?
- Joskus syntyy väärinkäsityksiä ja ristiriitoja, tulee toimittua kurjasti tai sanottua kaverille ikävästi vaikkapa pelin tiimellyksessä tai laitteilla vuorotellessa. Ristiriidat voi kuitenkin ratkaista, ja aikuinen mallintaa lasten apuna rakentavia ratkaisuja tilanteisiin. Esimerkiksi pelkkä pelikielto rangaistuksena ei tue lapsia hyvään, rakentavaan käyttäytymiseen median parissa.
- Saduttakaa leluja apuna käyttäen tarina ristiriitatilanteen syntymisestä ja sen selvittämisestä median parissa. Tehkää tarinaan rakenne, jossa on alku, keskikohta ja loppu ja taltioikaa tarina videolle.